

Psychiatr je tak trochu detektiv, říká primářka Zdeňka Kovářová

3.3.2025 - | Nemocnice Pardubického kraje

„Do Svitavské nemocnice jsem přišla v roce 1993. Pamatuji si to jako včera, nastoupila jsem na patologii k paní primářce Bukovské. Následně jsem se přesunula na internu a z interny vedly moje kroky na oddělení psychiatrie, to byl rok 2002. V té době jsem netušila, jak velkou výhodou bude na psychiatrii zkušenost z předchozích oddělení,“ líčí začátky ve Svitavách primářka psychiatrického oddělení Zdeňka Kovářová a prozrazuje, co interní a psychiatrické oddělení spojuje. **„Internista je, stejně jako psychiatr, kromě lékaře tak trochu i detektiv. Chvilí to trvá, než zjistíme příčinu problému. Z mé zkušenosti vím, že psychické problémy provází četná somatická onemocnění nebo patří přímo do příznakového okruhu nemoci. Vybavuji si pacientku s migrénami, která začala trpět deprese. V momentě, kdy jsme ji zbavili vytrvalých bolestí hlavy, ustoupily i deprese,“** popisuje konkrétní případ lékařka.

Základem je nehodnotit

Na otázku, jak by měl správný psychiatrický lékař vypadat, Zdeňka Kovářová odpovídá: *„Vždycky si vybavím psychiatra, za kterým bych šla i já. Ocenila bych někoho, kdo mi bude naslouchat, bude tu pro mě a rozhodně nebude můj problém zlehčovat,“* vyjmenovává klíčové vlastnosti odborníka primářka a u toho vzpomíná na svůj povinný psychoterapeutický výcvik. *„Měli jsme úžasného pana profesora Knoblocha, který kladl důraz na to, že pro každého člověka je ten jeho problém tím největším. Apeloval na nás, abychom pacienty nehodnotili, od toho tu nejsme. S tím naprosto souhlasím,“* dodává lékařka a upozorňuje i na to, že je důležité si od pacientů držet odstup. *„V našem oboru to platí dvojnásob. A přiznávám, že je to těžké. My s pacienty mnohdy strávíme značnou část jejich života. Pokud jsou u nás hospitalizovaní, často je vídáme i po propuštění, protože k nám docházejí ambulantně. Je úžasné vidět ten progres. V současnosti je velkým trendem co nejkratší hospitalizace pacienta, takže lékař už tři dny po operaci neví, jak se pacientovi daří. My se s pacientem setkáváme měsíce, někdy i roky,“* líčí primářka výhodu a zároveň úskalí práce psychiatra.

Prevence vyhoření

Práce na oddělení je podle primářky Zdeňky Kovářové pestrá a zajímavá. *„Všichni lékaři jdou ráno na vizitu, ale pak se hned rozdělujeme. Někdo jde na příjem, někdo na ambulance a jiní odcházejí na oddělení, které je aktuálně rozdělené na otevřenou a uzavřenou část. V té uzavřené jsou pacienti s těžšími stavy. V otevřené části už se hospitalizovaní učí pracovat s režimem, jsou jim k dispozici dílny či skupinové terapie,“* popisuje pracoviště lékařka. Podle ní mají obě části oddělení svá pro a proti. Nicméně přístup k pacientům zůstává podle primářky stejný. *„Naším úkolem je dávat lidem naději. Spousta pacientů je bezmocná, neví, co dál. My společně s nimi hledáme motivaci na cestě k uzdravení,“* usmívá se Zdeňka Kovářová.

Není pacient jako pacient

Za více než 20 let působení na psychiatrickém oddělení ve Svitavách má Zdeňka Kovářová jasno v tom, jak se pacienti proměnili. *„Už jen tím, že pacienti se dožívají vyššího věku, máme více pacientů s různými typy demence. Nemyslím si, že by takových onemocnění přibývalo, spíš už nejsou tabuizovaná. Další velkou část tvoří závislí, těch je přibližně stejně. Ale hojně přibýlo mladých pacientů s disharmonickými vývoji osobnosti. My přijímáme mladistvé od 16 let, není výjimkou, že*

tak mladí lidé se sebepoškozují, trpí psychózami či nejrůznějšími úzkostmi,“ přibližuje dnešní pacienty primářka.

Vzdělání jde vpřed

Na psychiatrickém oddělení jsou vítáni i absolventi lékařských fakult, kteří se touží nadále vzdělávat. *„Lékaři ve Svitavách mohou mít psychoterapeutický výcvik a já to vítám. Výcviky jsou sebezkušenostní, proto je to skvělé především pro méně zkušené lékaře, kteří sami v sobě řeší nějaký problém. Tohle je pro ně skvělá příležitost, jak ten problém proměnit ve zkušenost, kterou si v sobě nemusí nadále nést,“* přibližuje navazující vzdělání Zdeňka Kovářová.

Dodává, že obor psychiatrie jde nadále kupředu. *„Přicházejí nové léky, pacienti tak mohou žít mnohem kvalitnější život. Dříve měly léky vedlejší účinky jako tlumivý efekt nebo přibývání na váze, dnes se nabízí léky bez těchto vedlejších účinků, které navíc zmírňují kognitivní deficit po prodělaném onemocnění a zlepšují tak fungování pacienta v osobním i profesním životě,“* popisuje pokroky v oblasti farmacie lékařka a dodává, že na rozdíl od jiných orgánů v lidském těle, mozek zůstává v mnohém záhadou. *„I proto stále přibývají nové teorie na to, jak a proč některé psychické nemoci vznikají. Budeme rádi, pokud se k nám přidají lékaři, kteří chtějí posouvat nejen svou kariéru, ale především sami sebe,“* uzavírá primářka psychiatrického oddělení Zdeňka Kovářová.

<https://www.nempek.cz/novinky/psychiatr-je-tak-trochu-detektiv-rika-primarka-zdenka-kovarova>